

Natalia Kucharska, Adam Kucharski

Kancelaria Audytorska – Natalia Kucharska, Kraków

WYBRANE PROBLEMY IMPLEMENTACJI KONCEPCJI ZINTEGROWANEJ RACHUNKOWOŚCI

1. Wstęp

Zarządzanie współczesnym przedsiębiorstwem wymaga od jego kierownictwa posiadania rozległej wiedzy o aktualnej sytuacji makro- i mikroekonomicznej. Wiedza na temat otoczenia zewnętrznego jednostki gospodarczej jest pozyskiwana z takich mediów, jak prasa, radio, telewizja oraz coraz częściej Internet. Gromadzeniem, przetwarzaniem i przekazaniem najbardziej istotnych informacji biznesowych zajmują się rzesze kompetentnych fachowców. Z kolei wiedza na temat zdarzeń następujących wewnątrz podmiotu gospodarującego stanowi specyficzny zespół rozległych i rozproszonych informacji. Organizacja procesu pozyskania z ogromu dostępnych danych tych najbardziej przydatnych w procesie podjęcia decyzji biznesowych jest zadaniem, któremu musi sprostać kierownictwo jednostki. Szukając optymalnej drogi zgromadzenia wiarygodnych informacji o zdarzeniach wewnątrz przedsiębiorstwa, należy odwołać się do sprawdzonych technik systemu rachunkowości. Nie sposób w tym miejscu nie przytoczyć poglądu S. Skrzywana [9, s. 6], iż: „Rachunkowość jest szczególnym rodzajem jednostkowej ewidencji gospodarczej. Stanowi ona system ciągłego w czasie ujmowania, grupowania, prezentowania i interpretowania wyrażanych w pieniądzu i bilansujących się ogólnych i szczegółowych danych liczbowych o działalności gospodarczej i sytuacji majątkowej jednostki gospodarczej. Określenie, że rachunkowość stanowi system, oznacza, że jest ona całościowym, zamkniętym i jej tylko właściwym układem zasad i reguł wynikających ze specyficznych sposobów postrzegania i poznawania rzeczywistości gospodarczej”. Z kolei Z. Messner i J. Pfaf [4, s. 7] słusznie zauważają, że: „Rachunkowość jest systemem całościowym i zwartym zbiorem (układem) metod, zasad i reguł postępowania, umożliwiającym osiągnięcie celu, dla którego jest prowadzona. Jest to najstarszy system ewidencji gospodarczej, którego założe-

nia wytrzymały próbę czasu”. Również T. Cebrowska [1, s. 13] podkreśla, że: „Jednym z najpełniejszych źródeł informacji finansowych jest rachunkowość, stąd jej rola niepomniernie wzrasta. Ponadto, co zasługuje na szczególne podkreślenie, zainteresowanie nią okazują decydenci z różnych szczebli zarządzania, oczekując informacji nie tylko wiarygodnej, ale i przydatnej. Poza tym, co szczególnie ważne, ewidencja księgowa jest bazą do ustalania zobowiązania podatkowego, do stwierdzania, czy prawidłowo ustalony został należny podatek od towarów i usług, a także, czy możliwe jest odliczenie tego naliczonego podatku. W konsekwencji rośnie chęć poznania rachunkowości jako nauki, a także jej praktycznych zastosowań”.

Problem, który pragną poruszyć i poddać pod dyskusję autorzy niniejszego artykułu, to odpowiedź na pytanie, czy we współczesnym przedsiębiorstwie można zrealizować koncepcję zintegrowanej rachunkowości w powiązaniu z wdrożeniem narzędzia w postaci zintegrowanego systemu informatycznego.

2. Koncepcja zintegrowanej rachunkowości

W praktyce polskich jednostek gospodarczych rachunkowość niejednokrotnie jest postrzegana jako system ewidencji zdarzeń służący jedynie do prawidłowego rozliczenia się z budżetem państwa z tytułu podatków, a przede wszystkim z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych¹ lub osób fizycznych². Praktyka ta stanowi o realizacji jednego z wymiarów szeroko pojętej rachunkowości, który przyjęto nazywać – przede wszystkim w dydaktyce – „rachunkowością podatkową”. Głównym celem tego wymiaru rachunkowości jest prowadzenie ewidencji rachunkowej w sposób zapewniający określenie wysokości dochodu (straty), podstawy opodatkowania i należnego podatku za rok podatkowy³. Zdaniem I. Olchowicz [6, s.11], „ewidencja dla celów podatkowych, uwzględniając organizację rachunkowości i stopień jej skomputeryzowania, jest rozumiana jako dodatkowo rozbudowana dla celów podatkowych ewidencja analityczna oraz ewidencja pozabilansowa, ujmująca różnice w kosztach i przychodach według prawa bilansowego i prawa podatkowego oraz dla ujęcia w księgach rachunkowych odroczonego podatku dochodowego wymagającego ustalania różnic między wartością bilansową i wartością podatkową składników aktywów i pasywów.” Wszyscy praktycy rachunkowości zgodnie twierdzą, że przepisy ustaw o podatku dochodowym w niewielkim zakresie korespondują z przepisami prawa bilansowego, do którego się jednak odwołują⁴. Prawo podatkowe nie nawiązuje wprost do zasad bilansowej

¹ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych.

² Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

³ Art. 9 ust. 1 Ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych.

⁴ Omówienie istniejących i pogłębiających się różnic pomiędzy prawem bilansowym i podatkowym jest szeroko prezentowane na łamach licznych periodyków z zakresu rachunkowości i podatków.

wyceny aktywów i pasywów, lecz wprowadza odrębną definicję przychodów i kosztów, a przede wszystkim zawiera negatywny katalog kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów. Jedyny obszar bilansowy szczegółowo uregulowany w prawie podatkowym to wycena środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji finansowych. Szczegółowe regulacje prawa podatkowego dotyczące wyceny środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych pozostają jednak w wyraźnej sprzeczności z przepisami prawa bilansowego obowiązującymi w tym zakresie. Zaprezentowany pogląd dotyczy zarówno zasad ustalania wartości początkowej tych składników majątkowych, jak i zasad ich amortyzacji oraz okresowej wyceny z uwzględnieniem ewentualnych odpisów z tytułu utraty wartości.

Podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych oraz wiele jednostek gospodarczych stosujących przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych mają obowiązek wprowadzenia ksiąg rachunkowych i stosowania przepisów prawa bilansowego, a przede wszystkim ustawy o rachunkowości, czyli realizowania drugiego wymiaru rachunkowości zwanego „rachunkowością finansową”. „Rachunkowość finansowa to system informacji retrospektywnej, który dostarcza informacji o wyniku finansowym i kondycji finansowej przedsiębiorcy. Jest ona systemem odzwierciedlenia działalności gospodarczej określonym przez normy prawne, naukę i tradycje, które tworzą zasady rachunkowości obowiązujące w całym kraju” [3, s. 643]. Jak zauważa B. Micherda [5, s. 7]: „Naczelnym imperatywem współczesnej rachunkowości jest tworzenie w sprawozdaniu finansowym rzetelnego obrazu potencjału oraz dokonań jednostki gospodarczej”. Odrębność regulacji prawa podatkowego z jednej strony, a obowiązek uzyskania danych dla potrzeb prawidłowego rozliczenia podatku na bazie danych z ewidencji księgowej z drugiej strony powodują, że podmioty starają się maksymalnie uprościć rozwiązania z zakresu prawa bilansowego. Dodatkowo to potęguje fakt, że wśród podmiotów zobowiązanych do stosowania przepisów prawa bilansowego znajduje się szerokie grono małych i średnich przedsiębiorstw, zarządzanych bezpośrednio przez ich właścicieli. Przedstawiciele tych małych i średnich podmiotów gospodarczych często wyrażają pogląd, że koszty prowadzenia pełnej księgowości są dla nich niewspółmiernie wysokie, a korzyści niewielkie. W związku z tym praktycy często postulują wprowadzenie takich zmian do prawa podatkowego lub bilansowego, które zapewnią 100% zgodność dwóch odrębnych obszarów – rachunkowości finansowej i podatkowej i sprzeciwiają się stosowaniu zasad rachunkowości finansowej w wymaganym przez prawo zakresie. Ponieważ sprawozdania finansowe mniejszych jednostek nie podlegają obowiązkowi ich badania przez biegłych rewidentów, praktyka taka pozostaje bez odpowiedniej oceny i faktycznie powoduje małą przydatność sporządzanych sprawozdań finansowych dla grona potencjalnych interesariuszy. Również większe podmioty gospodarcze sprzeciwiają się obowiązkowi prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z zasadą rzetelnego i jasnego

przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki⁵, niejednokrotnie stosując nieuzasadnione uproszczenia zasad (polityki) rachunkowości. Niektóre z tych uproszczeń wynikają bezpośrednio z regulacji prawa bilansowego i mogą mieć zastosowanie do jednostek nie podlegających obowiązkowi badania sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów⁶. Spostrzeżenia autorów zdobyte podczas badania sprawozdań finansowych oraz działalności doradczej dowodzą, że powyższe uproszczenia są stosowane bez oceny ich wpływu na jakość sporządzanych sprawozdań finansowych. Kolejnym problemem dotyczącym rachunkowości finansowej jest to, że system ten dostarcza danych w ujęciu retrospektywnym, a ewentualne jego wykorzystanie do potrzeb analizy prospective wymaga albo zastosowania odpowiednich modeli, np. w postaci syntetycznych wskaźników finansowych, albo jedynie wykorzystania danych historycznych na potrzeby opracowania planów finansowych w postaci sprawozdań proforma w celu ich dalszej analizy z wykorzystaniem dostępnych technik, np. z zakresu analizy wskaźnikowej.

Te same podmioty, które stosują daleko posunięte uproszczenia w obszarze rachunkowości finansowej, niejednokrotnie równolegle ponoszą znaczne nakłady w celu pozyskania informacji na potrzeby zarządzania jednostką gospodarczą, mając na uwadze trzeci wymiar rachunkowości, czyli rachunkowość zarządczą. Jak twierdzi R. Patterson [7, s. 350], „Rachunkowość zarządcza jest prowadzona na wewnętrzne potrzeby przedsiębiorstwa w celu usprawnienia jego działalności i maksymalizacji zysków. Zadaniem rachunkowości zarządczej jest dostarczanie informacji niezbędnych do podejmowania trafnych decyzji. Informacje te wykorzystywane są przez zarząd do określania planów na przyszłość, monitorowania działalności bieżącej i wynagradzania za osiągnięte wyniki. O ich istotności decyduje przede wszystkim aktualność i użyteczność”. M. Dobija [2, s. 11] zauważa, że: „Przy obecnym stanie rozwoju procesów zarządzania wzrasta rola księgowych zajmujących się rachunkiem kosztów i rachunkowością zarządczą, są to bowiem osoby tworzące informacje dla zarządzających, potrzebne do bieżącego, efektywnego sterowania każdą dziedziną działalności organizacji. Pomiaru wielkości ukazujących ekonomiczną kondycję firmy, takie jak koszty, czy zyskowność poszczególnych produktów, są dziełem tej właśnie grupy zatrudnionych. Tworzone przez nich informacje, ujęte w formie odpowiednich raportów, wspierają kierownicze działania w zakresie operacyjnym, a także strategicznym. Dzięki prowadzonym pomiarom, pozwalającym na ekonomiczną ocenę wykonania planowanych przedsięwzięć firmy i jej zdecentralizowanych pod względem zarządzania jednostek,

⁵ Art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

⁶ Dotyczy to umów leasingowych, instrumentów finansowych i podatku odroczonego, a – zgodnie z projektem zmian ustawy o rachunkowości od dnia 1 stycznia 2008 r. – również uwzględnienia w wycenie produktów części stałych kosztów pośrednich związanych z niepełnym wykorzystaniem zdolności produkcyjnych.

kierownictwo korzysta ze sprzężenia zwrotnego umożliwiającego efektywne zarządzanie”. Jednak w praktyce – jak już wspomniano – ten niezbędny dla prawidłowego rozwoju każdej jednostki system rachunkowości w bardziej lub mniej rozbudowanej postaci często stanowi odrębny system informacyjny korzystający w ograniczonym zakresie z danych historycznych pochodzących z systemu ewidencji księgowej. Rachunkowość zarządcza jest z założenia ukierunkowana na przyszłość i bazuje na planach finansowych oraz analizie ich wykonania, dlatego jej bezpośrednia integracja z systemem rachunkowości finansowej może wydawać się zbędną lub wręcz niemożliwą.

Autorzy artykułu zajmują stanowisko, że wymienione trzy wymiary współczesnej rachunkowości – podatkowa, finansowa i zarządcza – mogą funkcjonować łącznie na bazie jednolitego systemu ewidencji księgowej z odpowiednim narzędziem informatycznym w tle.

Zintegrowana rachunkowość jest sprawdzalnym, unikatowym rozwiązaniem, pozwalającym połączyć w jednym modelu obszary dotychczas postrzegane i ewidencjonowane odrębnie, powstałym w wyniku synergii zaawansowanej rachunkowości z informatyką.

3. Praktyczne aspekty wdrożenia zintegrowanej rachunkowości

Realizacja koncepcji zintegrowanej rachunkowości w praktyce jest możliwa, lecz wymaga ogromnego nakładu pracy całej organizacji podejmującej to wezwanie oraz daleko posuniętej determinacji i konsekwencji osób zarządzających jednostką.

Zasadniczą kwestią jest odpowiedni dobór zasad (polityki) rachunkowości finansowej ukierunkowany na potrzeby rachunkowości zarządczej. W tym miejscu należy zauważyć, że przyjęte i stosowane przez jednostkę zasady (polityka) rachunkowości nie powinny uwzględniać wymogów rachunkowości podatkowej, a jedynie dwa pozostałe obszary – finanse i zarządzanie. Dzieje się tak ze względu na zbyt duże różnice pomiędzy rachunkowością a podatkami. Powstaje uzasadnione pytanie o ewentualną dezintegrację trzech wymiarów rachunkowości już na najbardziej ogólnym poziomie ustalania jej zasad. Autorzy uważają, że przyjęcie odrębnych – optymalnych z podatkowego punktu widzenia – rozwiązań, w tym znacznie odbiegających od założeń przyjętych w zasadach (polityce) rachunkowości, jest nieuniknione i zarazem uzasadnione z punktu widzenia przedsiębiorstwa. Jak słusznie zauważa M. Poszwa [8]: „Istotną cechą rachunkowości jest jej elastyczność. Pozwala ona na dostosowanie organizacji ewidencji, rozliczeń i sposobów prezentacji informacji do przepisów podatkowych. Idąc dalej możliwe jest zastosowanie metod rachunkowości dla dostarczania informacji na potrzeby zarządzania podatkami. Znaczenie rachunkowości potęgowane jest możliwością uchwycenia za jej pomocą rzeczywistego ciężaru podatkowego, mierzonego zarówno wysiłkiem finansowym, jak również administracyjnym, przedsiębiorstwa. Dla właściciela istotne jest bowiem

ustalenie, jaka faktycznie część pomnożonego majątku pozostaje do jego dyspozycji”. Jednocześnie koncepcja zintegrowanej rachunkowości godzi dwa coraz bardziej oddalające się od siebie obszary – rachunkowość i podatki – przez odpowiednią organizację procesu pozyskania i przetworzenia informacji.

Głównym założeniem metodologicznym omawianej koncepcji jest konieczność takiej organizacji procesu obiegu dokumentów w firmie, żeby każde zdarzenie było zaewidencjonowane tylko raz w miejscu jego występowania. W ślad za tym każde zdarzenie podlega wieloaspektowej obiektowej kwalifikacji w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym. Następuje np. przyporządkowanie podmiotu, którego zdarzenie dotyczy, podmiotu, na rzecz którego jest wykonywane działanie, oraz przedmiotu, na którym jest wykonywane. Ewidencjonowani są wszyscy uczestnicy zdarzenia wraz z rolami, w których w danym zdarzeniu występują. Na podstawie funkcjonującej w przedsiębiorstwie struktury współzależności międzyobiektywnej następuje mapowanie zdarzenia na obiekty z planu kont, umożliwiające „trójwymiarową” dekreację.

Bazowym elementem całej konstrukcji systemu zintegrowanej rachunkowości jest – zdaniem autorów – odpowiednio zaprojektowany plan kont stanowiący podstawę systemu ewidencyjnego najwyższego szczebla i jednocześnie obowiązkowy element rachunkowości finansowej. Budowa planu kont zakłada daleko posuniętą rozbudowę analityczną do kont wszystkich obszarów działalności jednostki w powiązaniu z odpowiednimi systemami ewidencyjnymi niższego szczebla. Odpowiednia rozbudowa analityczna struktury konta poszerzona o dodatkowe zespoły kont pozabilansowych zapewnia również pozyskanie informacji z zakresu rachunkowości podatkowej. Istnieje możliwość zaewidencjonowania nie tylko danych historycznych, ale również danych planowanych.

Obecny rozwój informatyki, w tym przede wszystkim warstwy systemowej⁷ i oprogramowania aplikacyjnego, pozwala na efektywną implementację nawet bardzo złożonych rozwiązań – a takim jest koncepcja zintegrowanej rachunkowości – w systemach informatycznych.

W warstwie systemowej należy zauważyć imponujący wzrost wydajności – liczby przetwarzanych skomplikowanych zapytań i danych biznesowych o dużej objętości w jednostce czasu, co skutkuje spadkiem kosztu pojedynczej transakcji⁸. Pozwala to budować takie rozwiązania przetwarzające dane, które umożliwiają realizację milionów księgowoń w powiązaniu z dziesiątkami tysięcy pozycji w planie kont. Nie stanowi już również problemu dostęp do danych, w wypadku których – szczególnie przy ich wprowadzaniu – mamy do czynienia z wyeliminowaniem braku możliwości szczegółowej ewidencji informacji w miejscu jej powstania. Wzrasta rola rozwiązań automatyzujących wprowadzanie informacji, co mini-

⁷ Sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem systemowym i bazodanowym.

⁸ http://www.tpc.org/tpcc/results/tpcc_perf_results.asp.

malizuje bezpośredni udział człowieka, eliminuje błędy i zapewnia dużą szybkość i poprawność pozyskania wiarygodnych danych ewidencyjnych.

Oprogramowanie aplikacyjne, a takim są m.in. systemy klasy ERP, jest w coraz większym stopniu „naprawdę” zintegrowane, zapewniając tym samym jednokrotne wprowadzenie danych do systemu informatycznego i to tam, gdzie występuje zdarzenie gospodarcze. Powszechnie wykorzystywane systemy wymiany dokumentów w postaci elektronicznej EDI⁹ czy też systemy klasy B2B¹⁰, B2C¹¹ pozwalają przejść na poziom globalnej ewidencji – ten, kto wytworzył informację, jednocześnie ją wprowadził – nawet do systemu informatycznego interesariusza. Rozwój systemów klasy ERP pozwala obecnie na implementację nawet bardzo złożonych i szczegółowych rozwiązań ewidencyjnych.

Zdaniem autorów niniejszego opracowania, klasyczne zarządzanie projektami wdrożeniowymi systemów ERP – w praktyce – nie odnosi się do warstwy merytorycznej projektu, pozostawiając ją kierownikom zespołów dziedzinowych. W projektach bardzo często brakuje całościowej koncepcji, wymagania przedsiębiorstwa nie są spójne, stosuje się niczym nieuzasadnione uproszczenia ewidencyjne spowodowane brakiem wykwalifikowanej kadry czy też nieodpowiednią organizacją pracy, a nawet ograniczeniami poszczególnych funkcjonalności systemu ERP.

Sądzymy, że wdrożenie koncepcji zintegrowanej rachunkowości w ramach projektu ERP powinna obowiązkowo poprzedzać tzw. analiza merytoryczna. Tym samym właściwa konfiguracja i parametryzacja systemu ERP bazować będzie na rezultatach tej analizy. Pogląd ten potwierdzają m.in. wyniki badań P. Wrońskiego [10, s. 423]: „W badanych przedsiębiorstwach często podkreślano, że przed przystąpieniem do wdrożenia nowych narzędzi mających ułatwić zarządzanie konieczne jest uporządkowanie ewidencji finansowo-księgowej i przystosowanie jej do przyszłych potrzeb”.

Analiza merytoryczna służy podporządkowaniu całości projektu związanego z uruchomieniem nowoczesnego narzędzia informatycznego jednolitej koncepcji rachunkowości. Zapewnia się tym samym, że przyjęte w poszczególnych obszarach zasady ewidencji zdarzeń gospodarczych są spójne i umożliwią automatyczne przetwarzanie danych źródłowych. Na skutek tego w systemie jest gromadzony wystarczający zestaw informacji pod względem jej struktury i jakości niezbędnych do zaspokojenia potrzeb informacyjnych użytkowników różnych szczebli. Rezultatem analizy merytorycznej jest formalny i szczegółowy opis zasad dokumentowania zdarzeń gospodarczych, w tym odpowiednio rozbudowany plan kont, opis zasad ewidencji i rozliczania kosztów. Analiza merytoryczna nie odnosi się do konkretnego systemu ERP czy też innych narzędzi informatycznych. Jest to opis pożą-

⁹ EDI – *Electronic Data Interchange*.

¹⁰ B2B – *Business to Business*.

¹¹ B2C – *Business to Consumer*.

danych zasad trójwymiarowej rachunkowości do zaimplementowania w wybranym przez jednostkę systemie klasy ERP. Zwracamy szczególną uwagę na to, że dostawca i wdrożeniowiec systemu ERP powinni jeszcze przed rozpoczęciem wdrożenia systemu zagwarantować, że rezultaty przeprowadzonej analizy merytorycznej zostaną zrealizowane w funkcjonalnościach danego systemu ERP.

W tym miejscu nie sposób ominąć obszarów problemowych. Część z systemów informatycznych ma duże ograniczenia związane z budową planu kont, dotyczące przede wszystkim struktury i długości konta. Są one rezultatem przeniesienia rozwiązań z maszyn typu mainframe. Obecnie w nowoczesnych narzędziach nie znajdują one uzasadnienia. A może jednak przebudowywać ERP-y, żeby wyeliminować niczym nieuzasadnione ograniczenia?

Niezmiernie istotne jest, aby do systemu ERP była wprowadzana informacja nieprzetworzona u źródła przez osoby dokonujące ewidencji danego zdarzenia gospodarczego. Niewłaściwa organizacja procesu ewidencji danych źródłowych może skutkować brakiem możliwości pozyskania odpowiednich danych w systemie zintegrowanej rachunkowości.

Kierunek, który stał się ostatnio bardzo popularny – to zastosowanie platformy *Business Intelligence* (BI)¹² jako panaceum właśnie na problemy czy też ograniczenia systemów klasy ERP, szczególnie w warstwie ewidencyjnej. Łatwość pozyskania informacji z wielu źródeł danych i ich kompleksowej analizy prowadzi do powstania dodatkowych ewidencji, które mogą – i najczęściej tak jest – zaburzyć spójność informacji. Oczywiście w BI można zrealizować funkcjonalności, których brakuje w części systemów ERP, np. rozdzielniki kosztów, ale nawet w aspekcie technicznym pojawia się problem z zachowaniem tzw. integralności referencyjnej¹³. Pragniemy podkreślić, że BI to jednak platforma analityczna, a nie ewidencyjna. BI tylko przetwarza zaewidencjonowaną informację – zgodnie z zasadą: ETL¹⁴ – umożliwiając jej zaawansowaną i wielowymiarową analizę.

4. Podsumowanie

Wdrożenie koncepcji *zintegrowanej rachunkowości* jest procesem złożonym i rozciągniętym w czasie, wymagającym zaangażowania całej organizacji w jego realizację. Jednak podjęcie tego wyzwania umożliwia osiągnięcie tak ważnych dla każdego współczesnego przedsiębiorstwa celów, jak połączenie nowoczesnej koncepcji rachunkowości z nowoczesnym narzędziem informatycznym, które dopro-

¹² *Business Intelligence* (BI) „można przedstawić jako proces przekształcania danych w informację, a informacji w wiedzę”.

¹³ Integralność referencyjna (RI) służy do tworzenia związków pomiędzy rekordami tabel powiązanymi relacją. Dotyczy poprawności i spójności danych w całej bazie i jest związana z pojęciem klucza obcego. Zapobiega m.in. przypadkowemu usunięciu lub zmianie powiązanych relacją danych.

¹⁴ ETL – *Extract, Transform, Load*.

wadza do pełnej integracji rachunkowości podatkowej, finansowej i zarządczej w ramach jednego systemu informacyjnego rachunkowości zmierzającej do pozyskania spójnej, wielowymiarowej informacji na potrzeby różnych szczebli zarządzania. Potrzeby informacyjne wszystkich odbiorców danych finansowych są zaspokajane z wykorzystaniem jednolitego systemu ewidencji księgowej, a prezentacja danych następuje na podstawie jednego źródła, przy czym wszyscy interesariusze otrzymują te same wiarygodne i sprawdzalne informacje, ale o różnym stopniu szczegółowości. Następuje wzrost jakości informacji udostępnianych dla potrzeb biznesowych. Istotnie zwiększa się proces automatyzacji w procesie pozyskania informacji, jak również efektywność wykorzystania funkcjonalności zawartych w narzędziu, jakim jest system klasy ERP. Koncepcja wprowadza nową jakość w zarządzaniu firmą popartą rzetelnymi i wiarygodnymi informacjami poprzez innowacyjny sposób wykorzystania systemów zintegrowanych. Kolejną korzyść to zmniejszenie kosztów wynikające z możliwości pozyskania informacji w sposób automatyczny. Ponadto wdrożenie koncepcji zintegrowanej rachunkowości powoduje zaangażowanie w proces tworzenia informacji firmy jako całości, zaczynając od pracowników na dole organizacji, a kończąc na osobach zarządzających najwyższego szczebla. Zintegrowana rachunkowość umożliwia optymalne i efektywne budowanie modeli analitycznych w systemach *Business Intelligence*. Kolejnym etapem rozwoju przedstawionej koncepcji powinno być perspektywne ujęcie zintegrowanej rachunkowości bazujące na jednolitym systemie ewidencji zdarzeń gospodarczych rzeczywistych i planowanych.

Literatura

- [1] Cebrowska T. (red.), *Rachunkowość finansowa i podatkowa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- [2] Dobija M., *Rachunkowość zarządcza i controlling*, PWN, Warszawa 2002, s. 11.
- [3] Gmytrasiewicz M. (red.), *Encyklopedia rachunkowości*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2005.
- [4] Messner Z., Pfaf J., *Rachunkowość finansowa*, SKwP, Warszawa 2004.
- [5] Micherda B., *Współczesna rachunkowość w kreowaniu wiarygodnego obrazu działalności jednostki gospodarczej*, AE, Kraków 2004.
- [6] Olchowicz I., *Rachunkowość podatkowa*, Difin, Warszawa 2005.
- [7] Patterson R., *Kompendium terminów z zakresu rachunkowości i finansów po polsku i po angielsku*, FRR, Warszawa 2002.
- [8] Poszwa M., *Rachunkowość a cele podatkowe przedsiębiorstwa*, www.wsiz.rzeszow.pl/publikacje.
- [9] Skrzywan S., *Teoretyczne podstawy rachunkowości*, PWE, Warszawa 1968.
- [10] Wroński P., *Wybrane problemy wdrażania rozwiązań wspomagających zarządzanie*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej nr 1136, AE, Wrocław 2006.

INTEGRATED ACCOUNTING CONCEPT IMPLEMENTATION PROBLEMS

Summary

This article presents new concept named “integrated accounting” which merges financial, managerial and tax accounting in one information system. The implementation of integrated accounting concepts in ERP systems is based on the results of special form of analysis which provides complex evidence for each business transaction in three-dimensionial accounting.